גליון 26
פרשת חיי-שרה

צדיק באמונתו יחיה

להלהיב הלבבות לאמונתו יתברך

יקר בעיני ללמד עיקר מעיקרי הדת והאמונה יותר מכל אשר אלמדהו
(רמב"ם)

אמונת עתך

מאמר מערכת

הלילה היה חשוך ואפל, חשוך כמעט כמו המצב... רק אור הירח במילואו האיר בדרכו.

בדממה הוא חמק לגת הענבים, נזהר שלא יראו אותו. מעט החיטים שעוד בידיהם- הוא לא רצה לאבד גם אותם. צריך להכין קמח, ומהר. ומיד אח"כ להעביר למערה ולהחביא היטב. כל מחייתם השנה- תלויה במשימה הזו... בכוונה הוא בחר במקום הכי פחות צפוי לחביטת חיטים- כאן, בגת הענבים. עד סוף הקיץ, עת דריכת הענבים, אף אחד לא מצפה למצוא פה נפש חיה...

אבל... קורת בית הבד לא נועדה לחבטת חיטים, משקלה נועד לענבים, מניחים פעם אחת על שק הענבים- וזהו. הקורה לא מתאימה לחבטה מתמשכת, להרים- ולחבוט, להרים שוב- ולחבוט... כ"כ קשה... היא כבדה מאד. והמצב- כבד מנשוא...

כבר שבע שנים שהמדינים שולטים. שליטה ביד קשה. בכל פעם מחדש - מגיעות כנופיות פרא מדיניות... ההמון הפראי מגיעים ולוקחים מכל הבא ליד. ולא רק זה- הם מגיעים כדי לשחת. לא רק גונבים- הורסים. בלי סיבה- משאירים מאחוריהם חוסר כל. ושלטון מדין מגבה הכל... אין מה לאכול- כל מוצר שנזרע- נגנב או נהרס עוד לפני ששמים לב שהוא צמח... הבהמות נלקחו כבר מזמן... המערות שהם חפרו- מספיקות בקושי לשמור על חלקים מהמזון שהצליחו להחביא. נראה שאין אור בקצה המנהרה...

חבטת החיטים מפרכת, זו מלאכת בהמות. אבל כל הבהמות נגנבו... חוץ משור אחד. אף אחד לא יסכן את השור האחרון שבעיר- בשביל דישה. ועוד שור נוסף... הוא לא רצה להזכר בו. השור שאנשי העיר מפטמים כבר שנים בשביל קרבן תודה. הקרבן שהם מתכננים מראש לישועה שעוד תגיע... אז מה הבעיה בו? למה עולות לו דמעות בכל פעם שנזכר בו? כי השור מיועד להיות קרבן תודה, אבל לא תודה לקב"ה, אלא לבעל- - -

גדעון היה אובד עצות מול הבלבול ששרר בעם.

כולם האמינו בה', בוודאי. אליו הם התפללו, אליו הם זעקו, זכרו אותו והיו קשורים אליו מאד. הנה, רק אתמול, בליל הסדר- קראו יחד את ההגדה, לילה מלא אמונה בה', עמ"י ממשיכים להתחזק באמונה בה' בכל התקופות, גם בעתות צרה.

אבל--- כמו שהסביר פינחס הנביא, ה' כועס על עמו, על שלא שמעו בקולו, שציוה עליהם לא לירא מאלהי האמורי. "...וָאֹמְרָה לָכֶם אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם. **לֹא תִירְאוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי** אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בְּאַרְצָם. **וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי**" העם משלבים את עבודת הבעל ביחד עם עבודת ה', לא מרגישים סתירה בהרגשה שגם בבעל הם תלויים, לקוות שגם הוא יהיה מרוצה מהם...

אבל גם אחרי הנבואה שהכל מגיע בגלל שיראים מהבעל, את השור עדיין כולם שומרים. גם אחרי התוכחה הקשה, אביו לא העלה בדעתו לפרק את המזבח.

רק אתמול קראו ביחד בהלל על האלילים ש"עצביהם כסף וזהב", וקיוו יחד "כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בוטח בהם..." ובכל זאת- קשה לאנשים לקשר בין הפסוקים ובין הבעל, וממילא להפסיק לירא ממנו... לקוות לרחמיו...

הוא עצמו, מעולם לא נטה אחרי אלהי האמורי, מעולם לא הודה לבעל על שום דבר. הוא אפילו נזהר שלא לכרוע בכלל, גם לא כששתה מים, כי כש'הם' כורעים לשתות, כוונתם לע"ז. כמוהו נשארו עוד יהודים בודדים, שמבינים, שנזהרים.

אבל כל השאר...נכון שכולם מתפללים לה', יודעים שרק ה' יכול לעזור, אבל כשה' עוזר להם, הם מייחסים את הישועה גם לבעל, הם מודים גם לבעל. לא שהם חושבים שהבעל מחליט האם להענות לבקשותיהם, ודאי שלא... אבל הם כן חושבים שיש לו שייכות לישועה, ושצריך להודות גם לו. לכן, למרות שהם זועקים רק לה', בכל זאת- כבר שבע שנים, מתחילת שיעבוד מדין, הם מכינים לבעל קרבן תודה שהם מתכננים להקריב כשיושעו.

גדעון ידע שהם יגאלו ממדין רק אחרי שיחזרו בתשובה (כמו שמפורש בחבקוק ג,ז ובתרגום שם), ולכן היאוש שלו היה מאוד מאוד עמוק.

לפתע, באמצע החבטות המפרכות- הגיע זקן לא מוכר והתעכב תחת עץ האלה. הזקן היה בעל הדרת פנים נדירה, שגדעון תהה: 'אולי הוא אפילו נביא?'

פתאום פנה אליו הזקן : "ה' עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל"- אני רואה שה' נתן לך כח, שאתה מצליח במשימה כ"כ מורכבת. ה' איתך.

גדעון הרים את עיניו, וענה בכאב: 'אתה אומר שה' עמנו? אם כך- אז איפה התכלית שבשבילה הוא הוציאנו ממצרים ועשה לנו ניסים??? הוא בחר אותנו כדי שנהיה עמו! מה יצא מכל זה? שאנחנו עובדים ע"ז ומשועבדים למדין...

רק אתמול קראנו בהגדה, על נפלאות ה' ביציאת מצרים...

אם אבותינו היו צדיקים- אז בזכותם כדאי שה' ישיבנו בתשובה ויציל אותנו. כדי שהמטרה של ה' בבחירת יוצאי מצרים וזרעם- תמשיך להתקיים בעולם על ידינו.

ואם הם היו רשעים- אדרבה. כשם שהקב"ה החזירם בתשובה והציל אותם ממצרים- שגם אותנו ה' ישיב בתשובה ויצילנו ממדין.

גדעון לא ניסה חלילה לומר שראויים הם להגאל בעודם רשעים, לומר שעמ"י יכולים להמשיך עם הע"ז- לא לזה קוראים לימוד זכות. להיפך- זהו קיטרוג בהידורו. גדעון רצה שה' יוציא את עמ"י גם מהדעות הרעות, וגם משעבוד מדין. (עיין דרשות רב"א [בעל השטמ"ק] ותלמידיו, דרוש שבעים, עמ' שלו - שלח).

ופתאום, זכה גדעון לקבל מהקב"ה נבואה!!!

"לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן"

המשך בעמוד הבא>>

אמונת עתך - המשך

אתה לימדת זכות על ישראל, אתה אמרת שלמרות המצב השפל כעת- עמ"י עוד ראוי לחזור לדרגותיו האמיתיות. אתה תזכה להיות האדם שהישועה תגיע דרכו. אתה צריך להחזיר בתשובה את עמ"י, ולהצילם ממדין!

"אני?" גדעון לא הבין. "**בַּמָּה אוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל**? בנ"י לא ראויים. איך אוכל להחזירם למוטב, מי יתייחס אליי? **הִנֵּה אַלְפִּי הַדַּל בִּמְנַשֶּׁה, וְאָנֹכִי הַצָּעִיר בְּבֵית אָבִי**, איך אלחם במדין, אין לי יכולות..."

גם משה רבנו לא ידע איך יתאים לתפקיד שקיבל- להושיע את ישראל, וכמו שה' ענה למשה רבנו בזמנו "**כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ**" (שמות, ג,יב) - גם לגדעון ה' ענה: "**כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ**"- וכך ישמעו בקולך. והבטיח לו: "**וְהִכִּיתָ אֶת מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד**"- אתן את מדין בידך.

כשהקב"ה מחליט שהגיע הזמן לגאול את ישראל- הוא לא מעכב את ישועתם! עוד באותו לילה, הקב"ה שלח את גדעון להתחיל במשימה. קודם כל להציל את ישראל מע"ז, ואח"כ ממילא להושיעם מיד מדין. "**קַח אֶת פַּר הַשּׁוֹר... וּפַר הַשֵּׁנִי... וְהָרַסְתָּ אֶת מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו תִּכְרֹת. וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַה' אֱלֹקֶיךָ... וְלָקַחְתָּ אֶת הַפָּר הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת**"

את הפר ה'מיוחס', הפר שאנשי העיר משקיעים כל כך הרבה שנים להשביח אותו, 'לעשות מוטיבציה לבעל להציל אותם.' את הפר הזה- - - הוא- אמור- לקחת- ולשחוט...

ה' ציוה עליו! הוא יעשה זאת!!! הפחד לא יעצור אותו! אבל איך הוא יצליח??? הם לא יאפשרו לו! אם כך, הבין גדעון שהקב"ה מצווה עליו לעשות זאת בלילה.

כמה היה שמח לקדש שם שמים- בפרהסיא, לעיני כולם... אבל להצלחת המשימה- החשאיות חובה... הוא נאלץ להסתפק בעשרה מעבדיו שיצטרפו למעמד, שיהיו עשרה מישראל, קידוש שם שמים ברבים...

הוא הרס את המזבח, כרת את האשרה, בנה מזבח לקב"ה, והקריב מעליו את הפר לעולה...

***

אנשי העיר התעוררו לבוקר פסחי של חוה"מ, וגילו ל'חרדתם' את מזבח הבעל- מנותץ, עץ האשרה שעליו- כרות, והפר- - - הועלה על המזבח הבנוי...

הם היו חסרי אונים: מזבח הבעל, מנופץ!!! מי יטפל בעניינים??? מי ימחה את הדמעות שלנו??? האשרה נכרתה!!! מי יפעל לנו ישועות אצל ה'? איך יתקבלו התפילות??? והפר- - - הפר שכל יום השקענו לפטם ולתחזק, חיזקנו את עצמנו בהרגשה: 'אל תדאגו הבעל כאן', מה יהיה עכשיו, איך נתחבר לבעל, אין לנו איך לעשות למענו כדי שיפעל בשבילנו.

הם תמיד התפללו לקב"ה. אבל חשבו שבלי הבעל, בלי שהאשרה תשמע ותתערב למענם, אין להם סיכוי. הם לא הבינו, שדווקא כעת, כשהם מיואשים מכל מי שיכול לעזור להם לפעול אצל הקב"ה, דווקא כעת יש להם סיכוי, כי כעת הם יתלו את עיניהם בקב"ה לבדו, בלי עוד 'בעלי כוחות' לישועות בדרך. כעת הם יפנו לקב"ה בעצמם בלי תיווכים.

אבל הם הרגישו חוסר אונים, יאוש, וזעם.

הם לא עברו על כך בשתיקה... האצבעות המאשימות הופנו ל'אשם' האמיתי. הם באו בסערה ליואש. אביו של גדעון. "תוציא את גדעון אלינו, צריך להרוג אותו! הוא העז להרוס את מזבח הבעל ולכרות את אשרתו!"

יואש לא היה צדיק גדול... בעצמו היה מעובדי הבעל העיקריים בעיר... אך בכל זאת הגיב: "מה אתם מתערבים? אם הבעל כועס על הבן שלי- שיסתדר בעצמו. אם יש בידי הבעל יכולת- שיריב את ריבו עם גדעון על מה שהעז לעשות..."

גדעון זכה בכינוי חדש: יְרֻבַּעַל, 'שהבעל ינסה לריב איתו...' כצפוי, (ומבחינת אנשי העיר: למרבה ההפתעה), הבעל לא תבע את

המשך בעמוד הבא>>

רעה אמונה

תמיד עם ישראל ידעו שה' מנהל את העולם, וכל עבודה זרה שהייתה בעם ישראל, הייתה רק בגלל שחשבו שצריך אמצעי להתקרב אליו.

... ישראל אע"פ שהיו עובדים הבעלים, לא היו עושים אלא להיותם אמצעיים בינם ובין האל. כי כן היתה דעת האומות בזמן ההוא, שעל כל פנים היה צריך אמצעי להתקרב אליו ולעבדו, וישראל טעו אחרי דעות האומות. אם כן מה בין ישראל ובין האומות? יש אומרים כי האומות כשהיו עובדים איש אלהיו, החכמים שבהם היו יודעים כי הצלמים לא יועילו אלא להיותם אמצעיים ולעבדם, והעבודה ההיא תישר בעיני האלהים, אבל המון העם לא היה להם לב וסברה כי אם על הנעבד, והיו חושבים כי הוא המטיב והמריע. וישראל לא כן, אלא כלם היו יודעים מירושת אבות כי האל יתברך הוא אלהי האלהים, אלא שהיו טועים אחרי דעות האומות, לפי שהיו נבדלים מכל שאר האומות, וכשהיו רואים הצלחה לאומות העולם, היו סוברים כי אלהיהם האמצעיים היו גורמים להם ההצלחה ההיא, והיו אומרים "איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני". כמ"ש אחז "כי אלהי מלכי ארם הם מעזרים אותם להם אזבח ויעזרוני". ואפילו הרשעים שבהם היו דורשים את ה', כי ירבעם אמר "חל נא את פני ה' אלהיך", כי כוונתו כי הוא המריע והמטיב, ולא אמר כי יבושת ידו היה מקרה. וכשחלה בנו שלח אשתו לדרוש את ה' מאחיה השילוני. ואחאב נסכם עם אליהו בדבר נביאי הבעל, וחרד לדברי הנביא שאמר לו "והיתה נפשך תחת נפשו", ומנבואת אליהו חרד וקרע בגדיו וצם ושכב בשק. ויהורם אמר "כי קרא ה' לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד מואב". יראת ה' זאת היתה בלבם כי מאת האל יתברך הטוב והרע.

אף על פי שהיו בהם קצת כופרים, שהיו אומרים "לא ייטיב ה' ולא ירע", והיו אומרים "מי רואנו ומי יודענו", אותם היו מעטים, ודעת אחר היתה בהם, והיו אומרים בסתר, כמו שאמר "ויחפאו בני ישראל". ואותם היו מאמינים שהטוב ורע אינו בכוונת מכוין, לא באל ולא באחד מן הנעבדים. אבל המאמינים בע"ז והעובדים אותה היו רבים, ואותם היתה דעתם לאל ית', אלא שהיו עובדים אותו ע"י אמצעי. ויראת אלהים זאת לא היתה אתם, כי האל צוה אותם "לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב". ר"ל, שתחשבו שיהיו אמצעיים ביני וביניכם. ובזה היו טועים והולכים בחקות הגוים בדברים אחרים רבים שמנעם האל יתברך, לפיכך הקיאה אותם הארץ, כמו שאמר להם "ולא תלכו בחקות הגוי" "ולא תקיא אתכם הארץ" ....

(רד"ק מלכים ב' יז, כח)

אמונת עתך - המשך

עלבונו, ולא הגיב לגדעון על מעשיו... "לא ירעו, וגם היטיב אין אותם" ואז הגיע היום הגורלי, פתאום הגיע כל צבא מדין. על גדעון שרתה רוח הקודש, והוא שלח לשבטים הסמוכים שיבואו אליו.

עשרות האלפים שהצטרפו לגדעון- עשו זאת בידיעה שמצטרפים ליריב הבעל... ובזה ניתקו עצמם מציפיה לקבל שפע בעזרת הבעל. והכריזו בכך: רק מה' אנחנו מקבלים שפע, ואיננו רוצים שום צינור או גורם נוסף בדרך.

עכשיו כבר אפשר להמשיך לשלב הבא...

כשמקווים רק לה' לקבל ממנו ישועה- הישועה יכולה להגיע...ואכן, במלחמה מלאת ניסים, (הקב"ה ציוה שילחמו רק 300 איש, מול 135,000 אנשי חיל מדיניים...) עמ"י קיבלו מה' מחדש את השלווה לחייהם.

ובחיים טהורים, כשכל פניית עמ"י היתה רק לקב"ה- זכו ל"**וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה**"

***

הקב"ה שמע את זעקת ישראל כבר קודם, **רצה** לגאול אותם! והכין את ישועתם! אבל עמ"י הכינו תודה על הישועה- לכיוון אחר. איך ציפו לקבל ישועה מה'- כשהכינו את התודה כלפי דמות אחרת???

ה' כבר הכין להם ישועה! היא חיכתה! אבל לא נתן להם את הישועה בפועל, כל עוד שתכננו בסופו של נס- להודות למישהו אחר מלבדו! זה- דבר שלא יקרה!

רק אחרי שהבעיה הזו נפתרה, עמ"י הבינו שאסור (וגם חסר טעם...) להפנות שום יחס כלפי הבעל, רק אז נפתחו השערים לקבל את השפע ישירות מידי המשפיע היחידי!

***

בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו. גם בדורנו זה מורגש, לצערנו מקבלים תזכורות מ**אֲהֲלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים** ושותפיהם , וגם מיהודים... שמנסים ליישם את דברי הפסוק "**אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד**"

אנחנו כ"כ מייחלים לה' ומבקשים ממנו את המשך הפרק... "**עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן...**" שיעשה כיום באויבי ישראל- את מה שעשה למדין "**כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח וּכְצַלְמָנָע...**"

אם בחוסר תשומת לב, נשתמש בניסוחים שעלולים להשמע שישועות נקודתיות בחיינו הגיעו כי 'אמא רחל איתנו', ולכן רוצים כהכרת הטוב 'להחזיר לה בחזרה'- אנחנו בבעיה קשה.

אם עלולים לחשוב שאנחנו מתכננים לחזור לרשב"י להודות לו על הישועה שדאג לארגן- אנחנו בתסבוכת.

כי יש יהודים יקרים מהעם שבשדות, שרוצים לשמור מצוות, אבל לא לומדים הלכות בצורה מסודרת, ומעולם לא למדו את הרמב"ם בהלכות ע"ז, (וגם ילדינו הקטנים, ולפעמים 'שבשתא כיוון דעל על'), ולא יודעים שעיקר איסור ע"ז, הוא בפניה לקב"ה ע"י סרסור-

אנשים כאלו עלולים לחשוב שכוונתנו למשמעות המילולית, הם יחשבו ח"ו שבאמת כוונתנו להודות לרשב"י על זה ש'פעל ישועה' אצל הקב"ה. וכאשר אנשים כאלו הולכים לקברי צדיקים, הם עלולים להכשל בע"ז, כי הם מיחלים לעזרת הצדיק ר"ל, בו עיניהם תלויות, והם מודים לו ר"ל.

נכון שזה לא פר לקרבן, אבל זה מסר- "כשנזכה להגיע לשלב ההודיה יש לנו תכנית כלפי מי לעשות זאת..." (תקנת חז"ל על איסור מו"מ עם הגויים לפני אידיהם, כדי שהגוי לא יודה לע"ז. הודיה נחשבת 'עבודה'. וממילא חייבת להיות מכוונת כעבודה לה', כי כלפי אחרים תהיה זרה... וגם אם עיקר התודה כלפי ה', כל עוד יש שיתוף ש"ש עם דבר אחר- עדיין זה אסור.) ואם התכנית הזאת כוללת לא רק את ה' לבדו... אם יש הרגל לייחס את הישועה לגורמים נוספים... איך נצפה לקבל את הישועה שה' מכין בשבילנו??? (הכרת הטוב היא מידה נפלאה כשהתודה היא על דברים אנושיים, כמו תודה על העזרה בסחיבת הספסלים... כשהתודה מגיעה במימד רוחני, על ישועות ושפע וכד'- זה כבר חייב להיות מופנה לה' בלבד.)

זעקנו. יתכן שה' קיבל את תפילתנו. ועכשיו... איננו מניחים לו להעניק לנו אותה?!

אסור להתיאש מהמצב של כלל ישראל. אבותינו היו במ"ט שערי טומאה ועבדו ע"ז. למרות זאת הקב"ה אמר להם 'משכו ידיכם מע"ז 'והייתי לכם לאלקים', ואח"כ זכינו להגיע למעמד הר סיני. כך גם אותנו בעתיד הקב"ה יטהרנו, ויגאלנו.

אבל לא כדאי לחכות שה' יוציא אותנו מהע"ז... מומלץ שנקדים, ונוציא את הע"ז מתוכנו... זה תמיד עדיף...

שנזכה בקרוב לישועות גדולות, גם מבחינה גשמית "**עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן...**" (תהילים פ"ג,י') ובעיקר: שנזכה לשוב אליו לבדו, וסוף סוף כבר כל העולם יכיר במלכותו הבלעדית: "**וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ ה' לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ**" (שם, שם, י"ט)

כל מצוותיך אמונה

מצות אחדות השם

אחדות במציאות

מב. עוד נכלל ביסוד של אחדות ה', שאחדותו יתברך אינה במקרה. כלומר, לא מספיקה הידיעה שבפועל יש רק ה' אחד, על אף שיכולה להיות אפשרות שיהיו שניים, אלא שלמעשה יש רק ה' אחד. ידיעה זו אינה מבטאת את אחדות ה' הגמורה, אלא צריך לדעת שלא יתכן שיהיו שניים. ה' הוא אחד במובן שלא יתכן שיהיה לו שני, לא שייך כלל, שתהיה עוד מציאות דומה למציאותו[1].

מג. משום כן, חיוב יחוד מציאות ה' כולל את הידיעה והאמונה, כי הווייתו יתברך הינה סוג של אחדות שאינה קיימת באף נמצא, באף בריה ובאף כוח נברא, אלא יחוד המציאות, באופן שקיים רק במציאותו יתברך[2] [וזה נכלל באמרנו[3], "הוא יחיד, ואין יחידות כמוהו בשום פנים"].

---

1. רמב"ם שם, ועיין רמב"ם פירוש המשנה סנהדרין י', א ביסוד השלישי.
2. רמב"ם יסודי התורה א, ז.
3. נוסח אני מאמין בסידורים: אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו 'הוא יחיד, ואין יחידות כמוהו בשום פנים', והוא לבדו אלקינו, היה הוה ויהיה.

אחדות הנהגות ורצונות ה'

בגיליונות האחרונים עסקנו בבירור קומה נוספת במצות אחדות ה'- סוגיית אחדות ה' בשליטה ובהנהגה. מלבד המצוה להאמין שה' הוא אחד ולא שניים, וההבנה שאחדות ה', היא אחדות מהותית, כלומר שה' אחד באופן שלא יתכן שיהיה שניים.

יסודות אחדות ה' בהנהגה

אחדות ה' בשליטה ובהנהגה כוללת כמה ידיעות נצרכות.

א. הידיעה שאין עוד כוח מלבדו שמהווה סיבה לקיום העולם. כל העולם קיים רק מכוחו של ה'. כל כוחות הטבע הגשמיים והרוחניים, אינם סיבה בלעדי רצון ה', רק ה' מחיה ומקיים את הכל. כלול בזה שהוא נותן למציאות כולה את אפשרות קיומה. וכלול בזה גם שהוא בעל הבית היחיד, שמחליט לבד ואין עוד כוח שעוזר לה' או שיכול למנוע ממנו, או להטיל עליו וטו. וכלול בזה שהוא לא מסר לנברא אפשרות להחליט ולשלוט כרצונו, אלא כל רגע הוא היחיד שמחליט.

ב. גם הכוחות שנראים כפועלים בבריאה, ובפרט כוחות הרע שכביכול מהווים סתירה לאחדותו- שהוא טוב ומטיב, וא"כ היאך יש כוח לרע? התשובה- הכל יתבטל לעתיד לבוא, ותתגלה אחדותו המלאה של ה'. יתגלה שאין לאף כוח שליטה אמיתית, והשליטה היחידה היא רק של ה'. עצם הידיעה הזו שלעתיד לבוא כל הכוחות יתבטלו ותהיה שליטה רק לה' לבדו, היא עצמה אמונת הייחוד.

ג. הידיעה שלעתיד לבוא כל הכוחות יתבטלו ותישאר מלכות של ה' לבדו, ותתגלה שליטתו הבלעדית, היא השלב הראשון באחדות השליטה. עדיין צריכים לדעת שגם כעת כשרואים רע ששולט בבריאה, ושאר הכוחות הקיימים בבריאה, הם אינם מהווים סתירה לאחדות ה' גם כיום. (על אף שהיא עדיין נעלמת, אבל אינה מהוה סתירה לאחדותו). וזה ע"י ההעמקה בידיעה שכל הנהגות ה' מכוונים למטרה אחת, אין כאן כוחות שונים, אפילו באותן הנהגות של חסד טוב וצדק שרואים בהנהגות ה' בעולם, גם בזה יש לייחדו, שאין אלו הרבה הנהגות שונות, אלא כולם מכוונים לתכלית אחת שהבורא מוביל אליה את כל העולם, וזוהי אמונת הייחוד ע"י ההתבוננות שיש לבורא מטרה בבריאה למענה הוא עשה את כל הסיפור הזה, וכל ההנהגות שהבורא מתנהג בזה העולם, מכוונים להוביל אליה, לכן אין זה מהוה סתירה לאחדות ה'.

כל אלו הם מהיסודות של אחדות ה' בשליטה.

הנהגות ה' שונות כפי איך שהם נראות לברואים

יש עוד נושא עמוק שעמדו עליו רבותינו הראשונים:

למדנו שההנהגות השונים של ה', אינם שונים ביחס למטרה ולכוונה, אלא בצורת פעולתם שזוהי הנהגת הדין וזוהי הנהגת החסד, אבל יש להם מטרה אחת.

אלא שלכאורה זה אינו מיישב את העניין, כי כאשר אנו אומרים שה' עושה גם חסד וגם משפט, גם טובות וגם עונשים, הרי זה במשמע כביכול ישנם רצונות שונים אצל ה', נכון יש לו מטרה אחת, תכלית אחת, אבל ישנם רצונות רבים ודרכים רבים בהם הוא פועל כדי להביא את אותו מטרה, דבר זה מהוה משמעות של צדדים שונים ודרכים שונים בהם ה' מתנהג ופועל, כביכול יש לה' צדדים, דרכים, רצונות שונים.

אבל כבר למדנו שאחדות ה', היא אחדות מסוג אחר מכל מה שאנו מכירים, אחדות ה' מחייבת שאין לייחס לה' שום דבר מורכב מדברים שונים, גם לא כאשר המטרה אחת, עדיין אין לייחס לו רצונות שונים המביאים אל המטרה הזאת, וא"כ איך אנו רואים אצל ה' הנהגות שונות?

ביאור הדברים, צריך לחלק בראש בין **מהות ה' עצמו**, אין לנו בה שום השגה. ובין ההנהגות שמרכיבות את **האופן שבחר שכך אנו נתפוס אותו**, בכך יש לנו השגה.

כי אכן ה' מצידו פועל בדרכים בהן אין אנו מבינים, **"כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי"** (ישעיהו נה, ח), מחשבותיו ודרכיו של ה' אחרות מכל מה שאנו מכירים, אין לנו באמת אפשרות להבין את מהות דרכיו והנהגותיו של ה'.

כשם שמהות ה' אינה מושגת, כך דרכיו אינם מושגים. דרכי ה' שונות מכל מערכת המושגים שאנו מכירים, אין לנו לא דרך, ולא היכולת לתאר את מחשבותיו של ה', ולא את דרכיו והנהגותיו.

כל ההנהגות שאנו יודעים, זה לא ידיעה **עליו עצמו**, אלא רק לפי **איך שרצה שיגיע אלינו.**

את אופן ההתגלות אלינו ה' הרכיב מהנהגות שונות, שמשולבות יחד כדי להוביל לרצונו ומטרתו בעולם. אך כל זה לא נוגע כלל במהותו עצמו- שהוא אחד לגמרי.

אלו בודאי הנהגות של ה', לא ח"ו הנהגות של מישהו אחר, **לא של כוחות אחרים** מלבד ה' בעצמו. הם גם **אינם צדדים שונים לאותה מהות ה'**, הכל זה הוא לבדו ואין עוד.

וגם חשוב לדעת, באמת ה' מתנהג איתנו בהנהגות האלו, זה לא ח"ו חוסר דיוק כשאנחנו אומרים שהוא מתנהג איתנו כך, זאת ההנהגה כפי שהיא נתפסת אצלנו, אצל הנבראים. אבל אין לנו כל ידיעה מעבר לכך.

וזה לפי איך שה' בחר להתגלות אלינו, **לפי איך שהוא רצה שנשיג אותו**, שנדע על דרכיו והנהגותיו. לפעמים אנו רואים אותו כאיש מלחמה, ולפעמים הוא מתנהג כזקן ויושב בישיבה. לפעמים כחכם, לפעמים כדיין, כמלך או אב, הכל הם צדדים שונים למה שאנו תופסים מדרכי והנהגות ה', אבל אין הם מהווים שינוי למהות ה' ולדרכיו, **כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי!**

דרך אמונה בחרתי

א. מצוה לייחד את מציאות ה', לייחד אותה באחדות שהיא מציאות אחרת מכל מציאות מושגת.

ב. מצוה לייחד את הנהגת ושליטת ה' בעולם, אין עוד כוח וממשלה לאף כוח, בכל ה' פועל מכוחו הוא.

ג. צריכים אנו לייחד את ה', ולדעת שכל אותם כוחות הנראים כפועלים בבריאה, עתידים להתבטל ולעתיד לבוא תתגלה שליטתו הבלעדית והמיוחדת של ה'.

ד. גם אותם כוחות והנהגות ה' הפועלים בבריאה, אינם אוסף רצונות שונים, אלא כולם מאוחדים ומיוחדים למטרה אחת, אליה ה' מוביל את כל העולם.

ה. כל הנהגות ה' רצונותיו ודרכיו ופעולותיו אינם צדדים ורצונות שונים הקיימים אצל ה', לה' רצון אחד, ומה שאנו רואים הנהגות שונים אינם אלא לפי איך שזה מתראה לעינינו, ומצוה עלינו לייחד אותו יתעלה, ולדעת שהכל אינו אלא לפי איך שמתראה לעינינו ולא לפי ערך מהות ה', כי אין לנו תפיסה במהותו ולא ברצונותיו ודרכיו והנהגותיו.

הערות / הארות / הנצחות / קבלת הגיליון מידי שבוע: 9414655@gmail.com
לתרומות בנדרים פלוס/פון > חיפוש קופה > צדיק באמונתו יחיה > מספר מוסד 11694